

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЕКОНОМІКИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Назаренко Тетяна, Україна

Входження України до європейського освітнього простору актуалізує проблему впровадження навчання на профільному рівні як одного з етапів реформування освітньої галузі у відповідності до міжнародних стандартів освіти.

Методика навчання, як і вся дидактика, переживає складний період розвитку. Відбувається реконструкція системи освіти [1]. Створюються нові концепції, стандарти, в яких відбивається не лише зміст, але і вимоги до результатів навчання. В цих умовах ускладнюються соціально-професійне призначення вчителя. Гостро постає питання його методичної майстерності, здатність творчо підходити до організації освітнього процесу, здійснювати перехід від освіти пам'яті до освіти мислення і діяльності. У методиці навчання економіки накопичилось достатньо проблем, які потребують спеціальних досліджень. Серед них проблема оновлення методів, засобів і форм організації освітнього процесу.

Сьогодні економіка як навчальний предмет розглядає методологічну проблему, що має усунути протиріччя між уявленням учнів про економіку як науку, яка містить інформацію про різноманіття економічного та суспільного життя та реального предмету вивчення, що навчає складним економічним моделям ведення господарства, має велику кількість економічних наукових понять та термінів, законів тощо.

Економічна освіта в сучасних закладах освіти вимагає від вчителя вибору оптимальних методів формування теоретичних знань, в результаті отримання яких учні ліцею дістануть економічну компетентність, в складі якої міститься підприємницька, що є в переліку ключових компетентностей Нової української школи. Зasadнича мета Нової української школи – підтримати сучасне покоління учнів у їх прагненні стати знаючими людьми через систему предметних та

ключових компетентностей, це надасть молодим людям можливість зорієнтуватися в сучасному суспільстві, свідомо зайняти відповідну соціальну і громадянську позицію, підвищити рівень духовної культури, культури спілкування і практичної діяльності, формувати соціально зрілу, працелюбну, творчу особистість [2].

Однією з найактуальніших проблем реалізації навчання економіки на профільному рівні в ліцеї є навчально-методичне забезпечення, зокрема розроблення освітніх програм до курсів за вибором і відповідно до них створення навчальних посібників. У Концепції економічної освіти в гімназії та ліцеї, розробленої науковцями відділу навчання географії та економіки Інституту педагогіки НАПН України, зазначено, що зміст курсів за вибором має забезпечувати виконання певних функцій, однією з яких є стимулювання пізнавальної активності та самостійності учнів гімназії та ліцею, забезпечення розвитку їхнього вміння успішно користуватися адекватними стратегіями економічної поведінки в різноманітних умовах навколишнього середовища. Також, в змісті цього документу зазначено доцільність активного використання в навчальних посібниках видів самостійної діяльності, що сприяють розвитку творчих здібностей учнів ліцею [3].

Проводячи аналітично-інформаційний моніторинг та застосовуючи інформацію, що представлена на сайті Інституту освітньої аналітики [4] ми переконались в тому, що тільки незначна кількість учнів обирає даний предмет для вивчення. Багато вчених-економістів намагались скерувати економічну науку на шкільний предмет, автори сучасних підручників, які на жаль не працювали в школі, своїми працями вивели освітній предмет з числа пріоритетних, економіка не представлена в ЗНО, а економічні факультети вимушені заміщати тести з економіки, тестами з економічної географії, саме це робить його неprestижним серед інших шкільних предметів [5]. Тому, на нашу думку, через посилення варіативності можна збільшити кількість курсів за вибором і таким чином сформувати в учнів ліцею компетентності, в тому числі й підприємницьку, що є в складі предметної економічної. Науковці відділу

навчання географії та економіки долучились до процесу створення освітніх програм курсів за вибором, вже побачили світ такі: «Географія економічних систем світу», «Економіка природокористування», «Прикладна економіка», «Основи управління виробничим колективом», «Економіка використання водних ресурсів» тощо. Всі вони покликані через зміст курсу за вибором збільшити знаннєвий компонент у вивченні економіки, оскільки такий важливий та прикладний навчальний предмет, на жаль залишається поза увагою, не дивлячись на великий інтерес до нього, як з боку учнів й батьків, так і з боку вчителів. Значення методики викладання економіки в закладах освіти, особливо в ліцеї, дещо недооцінюється. Дійсно, в практиці викладання економіки (крім кадрових й фінансових проблем) найважливішим є не тільки розкриття змісту економічних категорій та концепцій, але й пошуку ефективних форм у наданні економічних знань та компетентностей, через вимогу у засвоєнні на рівні мислення та поведінки людини.

Тому на наше переконання загальною метою освітніх економічних курсів є вдосконалення уявлення учнів про економіку взагалі та утвердження поняття про економіку як суспільну необхідну науку при формуванні економічного мислення на засадах історичного, комплексного, типологічного, проблемного і конструктивного підходів. Вирішальні ідеї освітньої програми курсів за вибором економічного спрямування – гуманізація, соціологізація, екологізація, економізація та залучення учнів до соціально корисної практичної діяльності засобами сучасної економіки.

Список використаних джерел

1. Вачевський М. В., Мадзігон В. М., Примаченко Н. М. Основи економіки. Навчальний посібник для учнів ліцеїв, коледжів, гімназій та загальноосвітніх шкіл 10, 11 та 12 класів. – К.: Педагогічна думка, 2007. – 616 с.

2. Концепція Нової української школи <https://mon.gov.ua/tag/novaukrainska-shkola->

3. Назаренко Т. Г. Формування в учнів ліцею економічної компетентності. *Проблеми сучасного підручника: Збірник наукових праць / ред. кол.: О. М. Топузов (голова) та ін. Київ, 2018. С. 261–271*
URL:http://ipvid.org.ua/products/2018_1/article.php (дата звернення: 31.05.2018)

4. Інститут освітньої аналітики. Електронний ресурс <https://iea.gov.ua/>

5. Відомості про профільне навчання і поглиблене вивчення предметів у денних загальноосвітніх закладах навчання Міністерства освіти і науки України інших Міністерств і відомств та приватних закладах (2016/21017 та 2017/2018)
<https://iea.gov.ua/>